

60°27'15.7"N 22°17'16.7"E

Omasi – omaa tulevaisuutta etsimässä
loppuseminaari 30.11.2017 klo 13–16

Scandic Julia, Julin 1, Turku

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Ohjelma

- klo 13–14 OMASI-hanke: toimintaa ja tuloksia
projektipäällikkö Sari Miettinen, Turun yliopisto
koulutuspäällikkö Leena Jokinen, Turun yliopisto
- klo 14–15 Hyvinvointipalvelujen avaamia polkuja
aikuisuuteen
tutkija Antti Kivijärvi, Nuorisotutkimusverkosto
- klo 15–15.30 Nuorten tulevaisuuskuvat 2067 – havaintoja
Hämeenlinnan tutkimushankkeesta
projektipäällikkö Katariina Heikkilä, Turun yliopisto
- klo 15.30–16.00 Keskustelua nuorten ohjauksesta

OMASI-hanke: toimintaa ja tuloksia 2015–2017

1. Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet
2. Yhteistyötahojen merkitys
3. Kehitystyö: esimerkkejä
4. Haasteita ja havaintoja
5. Tuloksia

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Hankkeen lähtökohdat

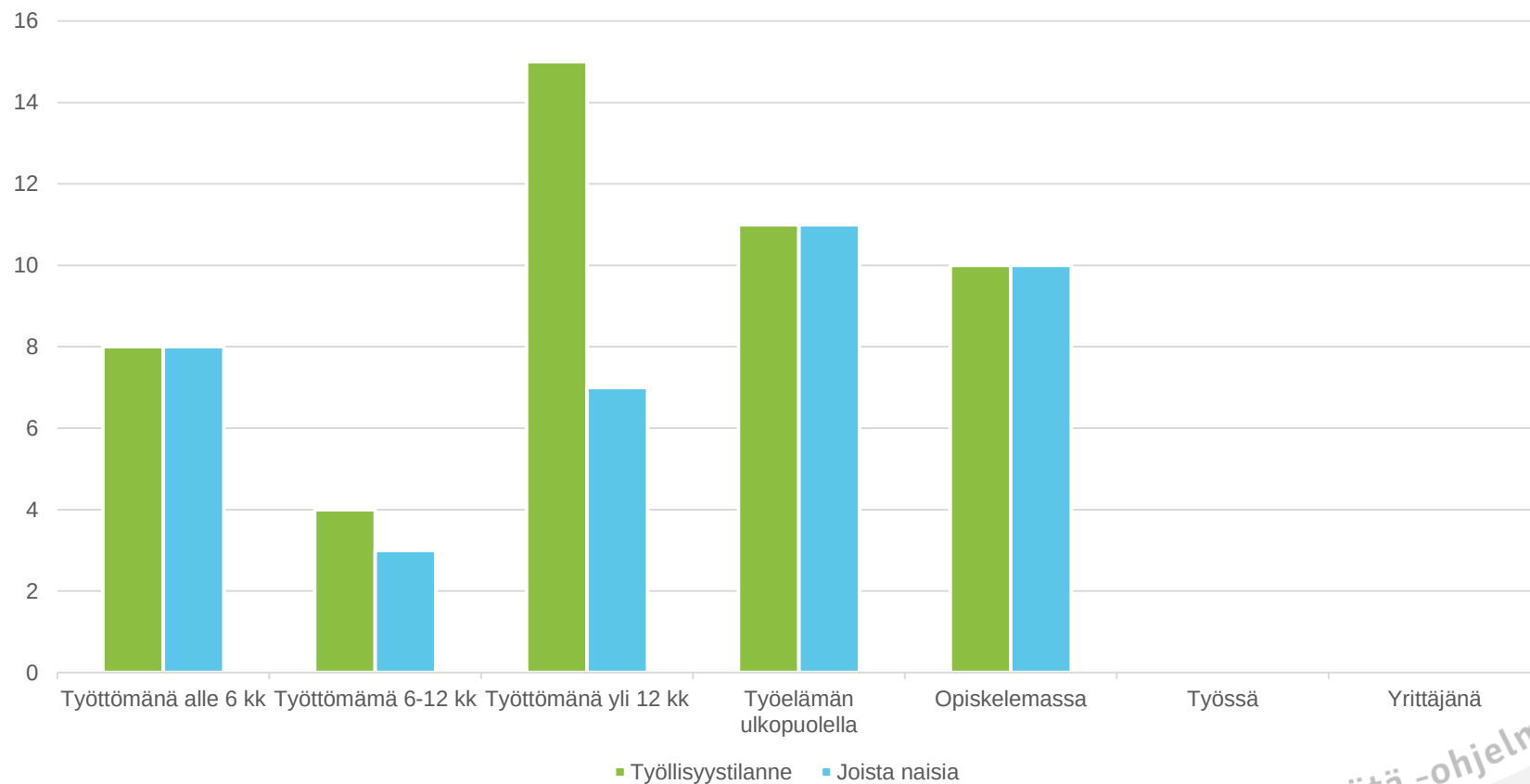
- Rahoitus: Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Turun yliopisto, Turun kaupunki. Hanke kuuluu Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan.
- Toimintalinja: 3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus. Eriytistavoite: 8.1. Työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen
- Toteuttaja: Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskus 1.8.2015–31.12.2017
- Kokonaisbudjetti: 204 950 euroa

Hankkeen kohderyhmä

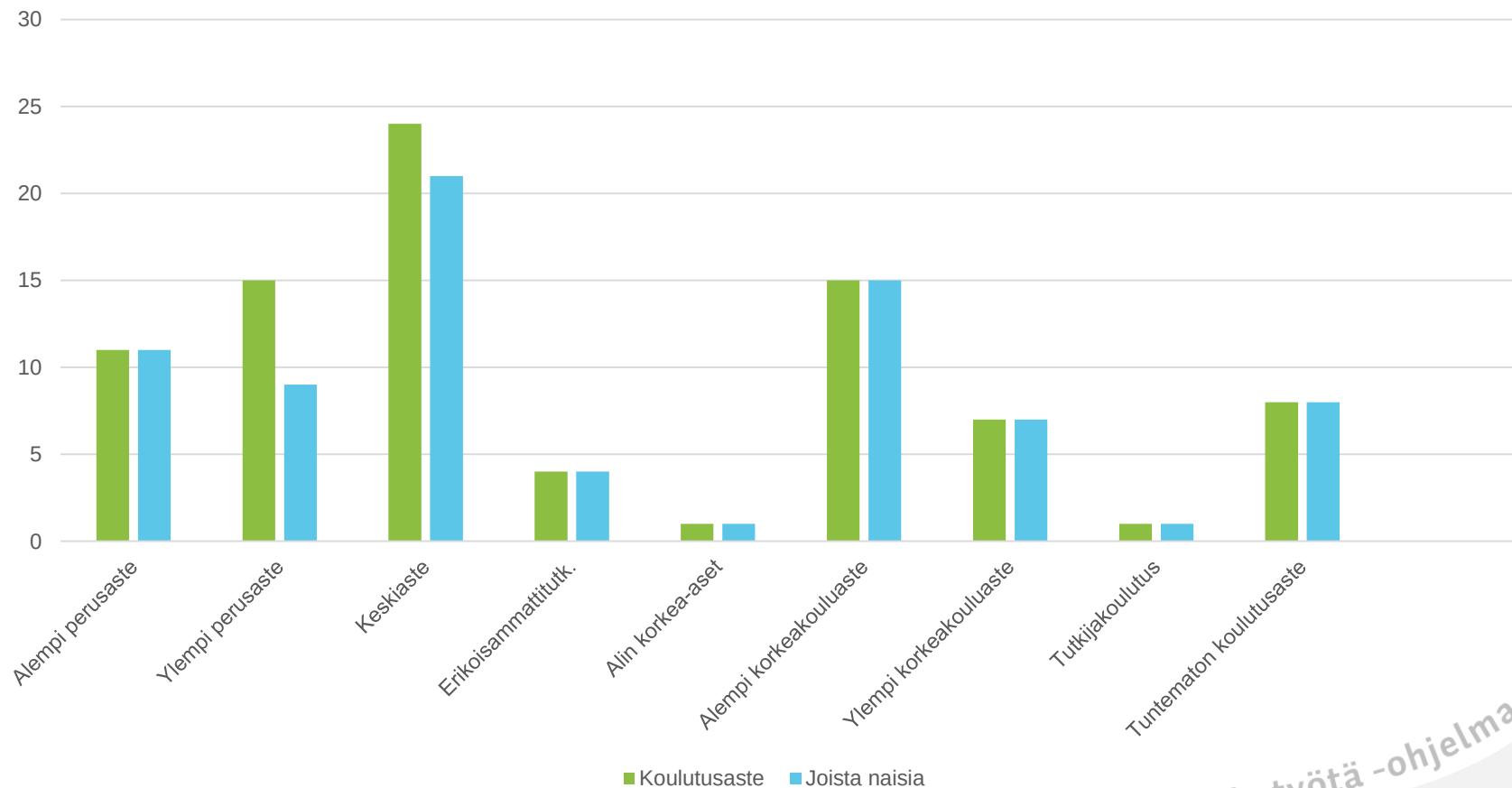
- Kohderyhmä nuorisotakuun piiriin kuuluvat alle 30-vuotiaat naiset, Varsinais-Suomen alueella, jotka kuuluvat seuraaviin erityisryhmiin:
 - Nuoret naiset, joiden elämänhallinta ja toimintakyky ovat alentuneet sosiaalisista syistä
 - Nuoret naiset, joiden perus- ja/tai ammatillinen koulutus on keskeytynyt
 - Nuoret naiset jotka ovat pitkäaikaistyöttömiä tai toistuvaistyöttömiä
 - Nuoret maahanmuuttajataustaiset naiset

→ Nuoret naiset, jotka käyttävät ohjauspalveluita Varsinais-Suomessa

Osallistujien työllisyystilanne (87)

Osallistujien koulutusaste (87)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Hankkeen tavoitteet

1. Tuottaa tulevaisuusajattelun toimintamallien välineitä erityisryhmien tarpeisiin
2. Järjestää koulutus- ja verkostoitumistilaisuuksia
3. Järjestää tulevaisuustyöpajoja kohderyhmälle sekä heidän kanssaan toimiville tahoille
4. Tuottaa tietoa työssäkäyntikokemuksista sekä koulutusvalinnoista
5. Edistää työllistymistä ja parantaa työelämävalmiuksia

→ Menetelmiä ohjauksen tueksi ja koulutusta

Yhteistyötahojen merkitys

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Hankkeen tausta-ajatuksia

- Nuorten naiset ääni ja kokemukset ovat puuttuneet työvoimapolitiittisesta keskustelusta.
- Työelämässä nuorille naisille ovat tyypillisiä määräaikaiset työsuhteet sekä sukupuolittuneet koulutus- ja uravalinnat.
- Maahanmuuttajataustaisten naisten heikko työllistyminen: mikä auttaisi?
- Toimintamuotona työpajatyöskentely, joka toteutetaan yhteistyössä eri organisaatioiden kanssa
- Tasa-arvoinen ja eettinen toiminta
- Tarvitaan ymmärrystä työelämän muutoksesta ja sen vaikutuksista

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

- Infoähky: tietoa on tarpeeksi, mutta mikä siitä on merkityksellistä?
- Tulevaisuusohjaus voisi auttaa osaamisen tunnistamisessa ja sanottamisessa, itsereflektiossa sekä eri vaihtoehtojen näkemisessä.
- Tarvitaan välineitä tulevaisuutta koskeviin valintoihin liittyvien seurauksien ja merkitysten ymmärtämiseen.

→ itselle merkityksellisten valintojen tekeminen!

Yhteistyötahojen merkitys

Sateenkaari Koto

TURKU

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Yhteistyötahojen merkitys

Koska sä olet tärkeä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Työpajatyöskentely

- Työpajoja järjestettiin 2016-2017 yhteensä 11 kpl
- 3 x 1,5 h työpajat peräkkäisinä viikkoina
- Työpajojen ryhmäkoko 4-6 henkilöä.
- Ryhmät: Turun kaupungin starttivalmennus, Opetuskoti Mustikka ja Turun Tyttöjen talo, Tsemppari - Nuorten Aikuisten Kohtaamispaikka, VALO-valmennus, MLL, MOIP-hanke.
- Työpajat ohjaajien kanssa: Turun Ohjaamossa 10.2.2016 ja 26.5.2016 sekä Seilin leiri nuorille ja ohjaajille 15.-16.9.2016

Kehitystyö: esimerkkejä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tulevaisuusohjaus?

- Pidemmän aikavälin tulevaisuusajattelun ja kokonaisvaltaisen opinto- ja uraohjauksen yhdistäminen.
- Työkaluissa ja tehtävissä sovelletaan tulevaisuudentutkimuksen ja ryhmäohjauksen menetelmiä.
- Menetelmät kehitetty yhdessä ohjattavien ja ohjaajien kanssa.
- Keskeistä on ajatus siitä, että ymmärrys omista valinnoista ja tulevaisuudesta muodostuu aktiivisen tekemisen ja kokeilemisen kautta.
- Valmiiden ratkaisujen tarjoamisen sijaan tulevaisuusohjauksessa tuetaan ihmistä omannäköisen tulevaisuuden löytämisessä ja tekemisessä.

→ Vaihtoehtojen ja mahdollisuuksien näkeminen

Kolme teemaa

Kevään 2016 työpajojen kokemusten perusteella lähdettiin rakentamaan kokonaisuutta, jossa prosessinomaisesti käytäisiin läpi kolmea eri teemaa:

1) Minä itse (omat toiveet, taidot, arvot ja niiden tunnistaminen)

2) Minä ja maailma (mikä on omien valintojen ja arvojen suhde ympäröivään maailmaan? Mikä muuttuu ja miten muutokseen voi suhtautua?)

3) Minä ja tulevaisuus (mitä voimme tietää tulevasta, mitä voimme kuvitella siitä ja miten voimme valinnoillamme vaikuttaa tulevaisuuteen?)

Minä, maailma ja tulevaisuus – leiri ohjaajille ja nuorille Seilin saarella 15.–16.9.2016

- Omasi- ja Hyvinvoinnin välitystoimisto-hankkeet yhdessä.
- Osallistujina hankkeiden työntekijät, sosionomiopiskelijoita, ohjaajia ja nuoria
- Sanataidetta ja teatteria yhdistävä prosessityöpaja: luodaan supersankareita tulevaisuuden tarpeisiin, keksitään, kokeillaan ja kirjoitetaan matalalla kynnyksellä.
- Miten henkilökohtaista tulevaisuutta ja tulevaisuuden valintoja voisi käsitellä taiteen keinoin?
- Työskentelyä ohjasivat teatteri-ilmaisunohjaaja Tiina Puranen ja sanataiteilija Veera Vähämaa.
- Taidelähtöisten ja tulevaisuusohjauksen menetelmien käyttäminen ohjaustyössä ja jatkokehittäminen.

2030

Kaupunki-
puutarhuri
Teppo
Taiminen

Koko ajan unia
- Unelma on perhe,
- Oma perhe,
lapsia ja koiria

- Asun Naantalissa
hienossa omakotital-
ossa.

2030
- Töissä hii-
- Erityistait
kielitaito.
- Elää Naan-
en kuulu
- On siinä
raikkaa
- Tekee k
töitä.
- Pitiä
osaa
en kor
- Tykkää liikunnasta ja hyvästä ruoasta
sekä sisustamisesta.
- Unelmana on matkustella paljon ja
viettää hyviä ja terveitä eläimiä läheisten
kanssa.
- Vapaa-ajallaan shoppailee, näkee
ystäviään ja perhettään sekä urheilee.

2030

(maailman
väestö
8,5
miljardia)

- vaihtoehtoisten proteiinien
lähteiden kehittelyä
- uudet ruokabrändit,
hunaapaahtetut torakat,
heinäsirkat
- erityistaitoja: ennal-
muus, luovuus, mieliku-

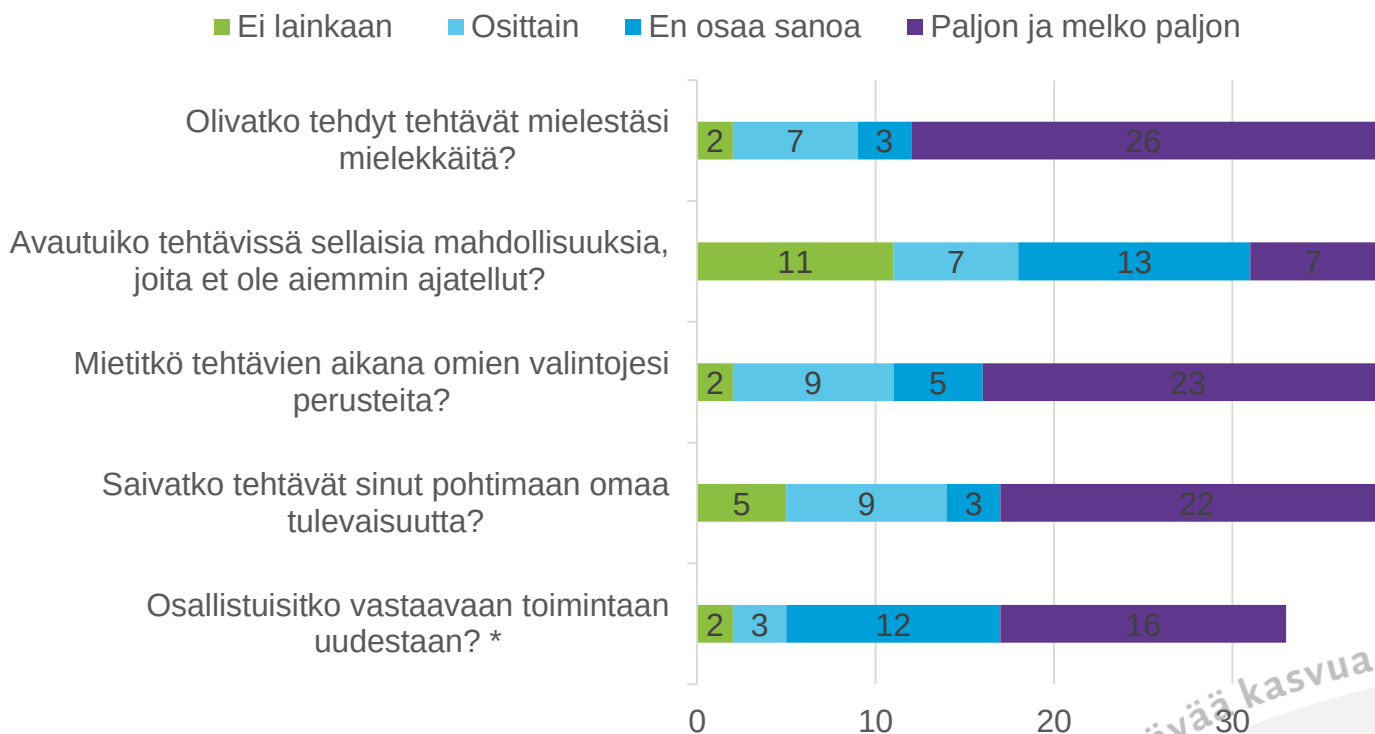
torakat

haloo

Palaute työpajoista

Palaute, 39 osallistujaa (kaikilta ei ole saatu palautetta)

*34 osallistujan vastaus,
kysymys lisätty 1.
ryhmän jälkeen)

Haasteita ja havaintoja

Työpajoihin osallistujat

- Hyvin heterogeeninen joukko: ikä, koulutus, sosioekonominen tausta, kulttuuri, työkokemus, sosiaaliset taidot, kielitaito jne.
- Koulutus- tai työtaustasta riippumatta nuoret painivat samanlaisten kysymysten ja epävarmuuksien kanssa: mitä haluan, mitä odotan tulevaisuudelta ja miten löytäisin oman paikkani maailmassa?
- Myös omaa osaamista ja taitoja aliarvioitiin eikä niitä osattu nähdä tulevaisuuden rakennuspalikkoina.
- Sitoutuminen työpajoihin vaihteli – tehtävien toimittava sekä yksittäisinä että osana prosessia
- Kohderyhmään kuului eri tavoin haasteellisessa elämäntilanteessa tai haavoittuvassa asemassa olevia nuoria – eettiset kysymykset?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Menetelmät ja käytännöt

- Ei terapiaa vaan ohjausta. Oma ohjaaja mukana työskentelyssä.
- Mitkä tehtävistä toimisivat itsekseen tehtynä?
- Ohjaajan ote ja kyky tuoda tulevaisuusajattelua mukaan reflektioon?
- Eettiset kysymykset ja arvot: millainen käsitys työstä, ihmisyydestä ja elämästä toimivat kehittämishankkeiden taustalla?
- Koulutuksen ja työelämän segregatio: miten purkaa sitä?
- Miten yhteiskunta huolehtii niistä, jotka eivät halua tai kykene muutokseen ja elinikäiseen oppimiseen?

Erityiskysymyksiä: sukupuoli

- Työpajoissa ei ilmennyt erityisen stereotyyppisiä ammattialavalintoja – päinvastoin.
- Epävarmuus omasta osaamisesta ja varovaisuus: naistapaista toimintaa?
- Äidin matala koulutustaso ja työttömyys “perityvät”: naisten ohjaukseen panostaminen tärkeää tästäkin syystä.
- Ns. NEET-määritelmä ei sisällä vanhempainvapaalla olevia → nämä naiset eivät syrjäytyneitä tai syrjäytymisvaarassa?
- Sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuuden ymmärtäminen ja kunnioittaminen ohjaustyössä. Osa nuorista ei halua hakeutua palveluiden pariin syrjintäpelon takia.
- Sukupuoleen kytkeytyvien ennakko-oletusten purkaminen tärkeää!

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Erityiskysymyksiä: maahanmuuttajatausta

- Maahanmuuttajataustaisten naisten haastattelut työstä, koulutuksesta ja tulevaisuudesta 9 kpl Kevät 2017 (haastattelija Kira Laaksonen, Sateenkaarikoto).
- Lähtömaat: Somalia, Nigeria, Irak, Intia, Iran
- Ikäjakauma: 22-32 v. Suomessa: 1-9 v.
- Koulutustausta: osalla ei mitään tai joitakin vuosia peruskoulua omassa maassa, joillain korkeakoulututkinto
- Kaikilla selkeä tavoite opiskella ja päästä töihin
- Suurin huoli kielitaidon puute

→ Eri taustaiset samojen palveluiden piirissä?

→ Lähtökohtien huomioiminen?

Tuloksia

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Työkirja tulevaisuusohjaukseen, 2. painos

- Kortti tulevaisuuteen
- Lapsuuden haaveammatti
- Tulevaisuuden osaamiset
- Taitobingo
- Tulevaisuussimulaatio ja reflektio
- Tulevaisuusäänestys
- Valinnat ja arvot
- Tulevaisuuden ammattiminä
- Väittämiä henkilökohtaisesta tulevaisuudesta
- CV-työkalu
- Tulevaisuuskartta

Käännökset: ruotsi, englanti, osittain: farsi, venäjä, somali

Tuloksia

- Koko toimintakaudella 1.8.2015-30.11.2017 hankkeen toimintaan osallistunut 90 henkilöä, joista 80 on naisia ja ensisijaiseen kohderyhmään (alle 30-vuotiaat) kuuluvia 56.
- Työpajoja järjestetty yhteensä 11 kpl
- Ohjaajien koulutuksia 3 kpl
- Toissijaisen kohderyhmän edustajia on tavoitettu erilaisissa tapahtumissa ja koulutuksissa n. 1 500.
- Tulevaisuusohjauksen työkirja: 1. painos 1000 kpl – loppu, 2. painos 800 kpl jaossa.
- Katsauksia ja julkaisuja
- Konferenssiesitelmiä

Johtopäätöksiä

- Riippumatta koulutus- tai työtaustasta nuoret painivat samanlaisten kysymysten ja epävarmuuksien kanssa: mitä haluan, mitä odotan tulevaisuudelta ja miten löytäisin oman paikkani maailmassa?
- Tulevaisuusohjaus ja vertaistuki antavat uusia näkökulmia asioiden tarkasteluun ja oman elämän pohtimiseen.
- Toisille jo pelkkä tulevaisuuden eteen pysähtyminen saattoi olla iso asia tai jopa ponnistus.
- Maahanmuuttajataustaisilla suurin este oli kielitaidon ja koulutuksen puute, ei motivaatiopula.
- Vaikutukset yksittäisiin nuoriin eivät välttämättä isoja, mutta hanke on tuottanut toivottavasti uudenlaisia välineitä ja ajatuksia ohjaajien työhön.

Tulevaisuusohjauksen työkaluja

www.tulevaisuusohjaus.fi

- Eri hankkeissa kehitetyt työkalut ja menetelmät
- Vapaasti käytettävissä
- Lautapeli, simulaatiot, Future camp -konsepti, ryhmä- ja yksilöohjaukseen soveltuvia tehtäviä, tutkimustietoa, koulutuspalveluita.

asvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

”

Ihminen on paremmin
valmistautunut myös
yllättäviin muutoksiin kun
hän on miettinyt
tulevaisuutta.”

- Leena Jokinen

Kiitos!

Omasi

omas-hanke.fi
Hankekoodi: S20426

Sari Miettinen
Projektikoordinaattori
sari.miettinen@utu.fi
050 367 8392

www.omas-hanke.fi
www.tulevaisuusohjaus.fi

Hallinnollinen nimi on *Työelämän tulevaisuuskuvat nuorten naisten silmin*.

Hankkeen osarahoittaa [Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus](#) ja se toteutetaan 1.8.2015–31.12.2017.

Hanke kuuluu Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto